

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

สัปดาห์ที่ 8 : การจัดการความปลอดภัยในกระบวนการผลิต (PROCESS SAFETY MANAGEMENT IN PRODUCTION PROCESS)

การชี้บ่งอันตรายจากกระบวนการผลิตด้วยวิธี Checklist และ FMEA

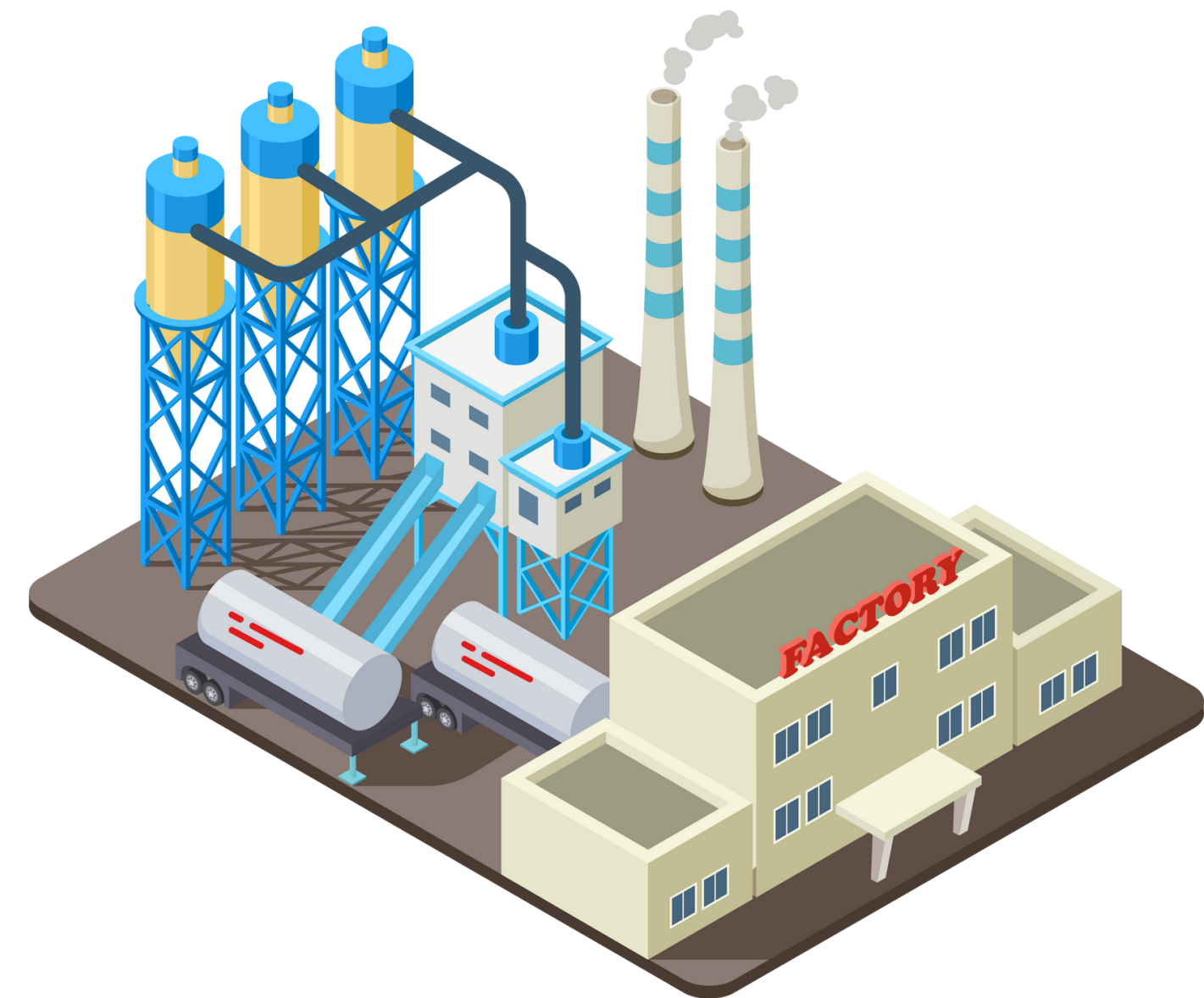
รายวิชา : 4103201 กระบวนการผลิตทาง
อุตสาหกรรมและอันตราย

สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
อาจารย์ไอยเรศ บุญเกิด

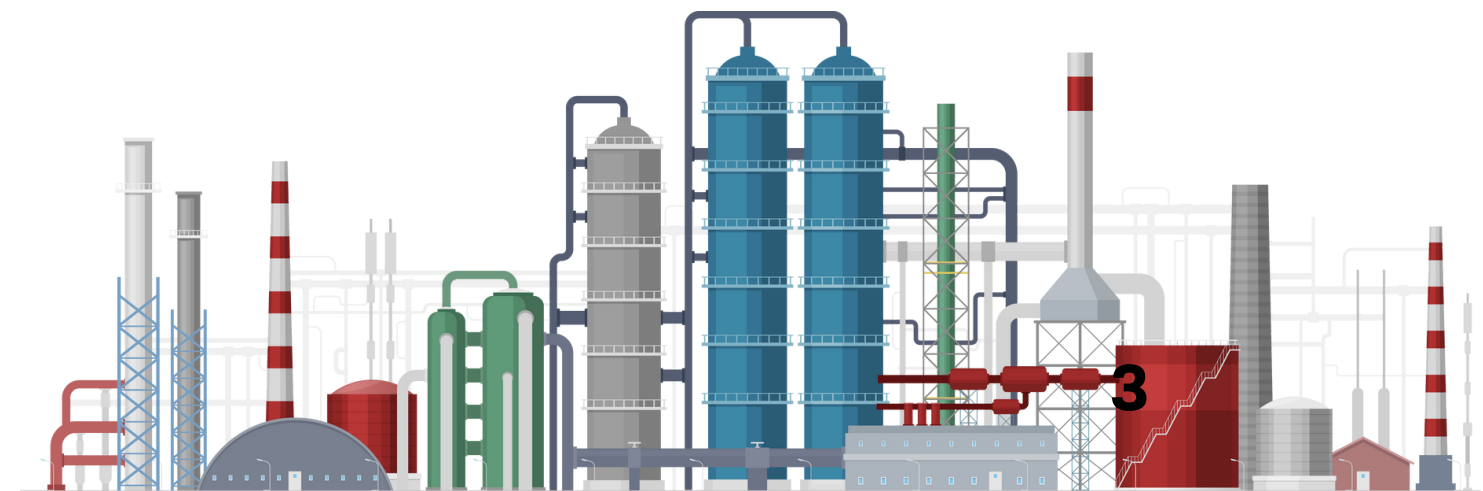
วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- เพื่อให้นักศึกษาสามารถจัดทำ เครื่องมือ การชั่งบ่งอันตรายด้วยวิธี Checklist ได้
- เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงแนวทางการชั่งบ่งอันตรายด้วยวิธี Failure Mode and Effect Analysis (FMEA)

หัวข้อการเรียนรู้

1. การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี Checklist
2. การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี Failure Mode and Effect Analysis (FMEA)

การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี CHECKLIST

การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี Checklist หมายถึง วิธีชี้บ่งอันตรายที่ได้สังเคราะห์เป็นมาตรการแล้ว คือ กฎหมายและมาตรฐาน โดยนำข้อกำหนดในแต่ละข้อของกฎหมายและมาตรฐานมาใส่ในตาราง Checklist เรียกว่า แบบชี้บ่งอันตราย สำหรับข้อกำหนดที่มีข้อย่อยให้นำแต่ละข้อย่อยมาใส่ในตาราง Check Sheet เรียกว่า แบบตรวจสอบ

- ข้อใดไม่เกี่ยวข้อง “ไม่เกี่ยวข้อง”
- ดำเนินการแล้วและถูกต้องและครบถ้วน “ใช่”
- ไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วน “ไม่ใช่”
- ข้อใดไม่แน่ใจ เลือก “ไม่ใช่” แล้วมอบบุคคลที่เหมาะสมตรวจสอบเพื่อดำเนินการ
- ไม่มีรายละเอียดในการดำเนินการ ให้ทำเครื่องหมาย – ในช่อง “ไม่ใช่” พร้อมระบุเหตุผล

การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี CHECKLIST

ตัวอย่าง : การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี Checklist

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ปั่นจั่น และหม้อน้ำ พ.ศ. 2564

ข้อ	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่เกี่ยวข้อง	บันทึกผลสำคัญ
Ex.1	หมวดที่ 1 ส่วนที่ 5 ลิฟต์ นายจ้างต้องจัดให้มีการทดสอบชิ้นส่วนและอุปกรณ์ของลิฟต์หลังจากติดตั้ง และเมื่อมีการใช้งาน อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ทั้งนี้ การทดสอบการรับน้ำหนักของลิฟต์ต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 100 ของน้ำหนักการใช้งานสูงสุดที่ผู้ผลิตกำหนด		✓		จป.หลักประสานวิศวกร ดำเนินการ
Ex.2	หมวดที่ 2 ปั่นจั่น ส่วนที่ 1 บททั่วไป ในการประกอบ การติดตั้ง การทดสอบ การใช้ การซ่อมแซม การบำรุงรักษา การตรวจสอบ การรื้อถอน หรือการเคลื่อนย้ายเครื่องจักร รถยก ลิฟต์ เครื่องจักรสำหรับใช้ในการยกคนขึ้นทำงานบนที่สูง นายจ้างต้องปฏิบัติตามรายละเอียดคุณลักษณะและคู่มือการใช้งานที่ผู้ผลิตกำหนดไว้ หากไม่มีรายละเอียดคุณลักษณะและคู่มือการใช้งานดังกล่าว นายจ้างต้องดำเนินการให้วิศวกรเป็นผู้จัดทำรายละเอียดคุณลักษณะและคู่มือการใช้งานเป็นหนังสือ และต้องมีสำเนาเอกสารดังกล่าวไว้ให้พนักงานตรวจความปลอดภัยตรวจสอบได้		✓		- จป.หลักประสานวิศวกร ผู้ตรวจ ทดสอบปั่นจั่น ให้ตรวจสอบว่ามี คู่มือที่ถูกต้องหรือไม่ - วิศวกร จัดทาคู่มือการใช้งาน
Ex.3	จัดให้มีชุดล็อกป้องกันลวดสลิงหลุดจากตะขอของปั่นจั่นและทำการตรวจสอบให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย		✓		ชุดล็อกมีอยู่แล้ว จป.หลัก ประสานผู้ ควบคุมจัดทำข้อบังคับในการ ตรวจสอบ

การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี CHECKLIST

ตัวอย่าง : การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี Checklist

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการ ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม
ในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2555

รายการตรวจการป้องกันอัคคีภัยในสถานประกอบกิจการ

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการตรวจที่ปรากฏตามรายละเอียดตามความเป็นจริง
หากผลการตรวจมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ให้ทำการบันทึกลงในช่องหมายเหตุ

รายละเอียด	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
	มี	ไม่มี	ไม่ เกี่ยวข้อง	
1. การป้องกันและระงับอัคคีภัย				
1.1 แผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบ กิจการ				
(1) มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบ กิจการ ประกอบด้วย - แผนการตรวจตรา - แผนการอบรม - แผนรณรงค์ป้องกัน - แผนดับเพลิง - แผนอพยพหนีไฟ - แผนบรรเทาทุกข์				

1.2 ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้				
(1) มีอุปกรณ์ตรวจจับเพียงพอและครอบคลุม ทั่วทั้งอาคารสถานประกอบกิจการตามความ เหมาะสม				
(2) มีอุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้เพียงพอและ ครอบคลุมทั่วทั้งอาคารสถานประกอบกิจการ				
(3) ในพื้นที่ที่ไม่มีคนงานปฏิบัติงานประจำ (เช่น โกดัง) มีการติดตั้งหรือใช้งานอุปกรณ์ไฟฟ้า หรือจัดเก็บวัสดุไวไฟ หรือวัสดุติดไฟได้ง่าย ต้องติดตั้งอุปกรณ์ตรวจจับและแจ้งเหตุ เพลิงไหม้แบบอัตโนมัติ				

การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี CHECKLIST

ตัวอย่าง : การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี Checklist

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการ ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม
ในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2555

รายละเอียด	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
	มี	ไม่มี	ไม่ เกี่ยวข้อง	
1.4 ทางออกฉุกเฉิน				
(1) อาคารสถานประกอบกิจการต้องมีทางออกใน กรณีฉุกเฉินอย่างน้อย 2 แห่ง อยู่ห่างกัน และ ต้องไม่มีสิ่งกีดขวาง				
(2) ประตูทางออกฉุกเฉิน - ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร สูงไม่น้อยกว่า 2 เมตร - ประตูต้องทนไฟ เป็นแบบผลักออก ไม่ล่ามโซ่ หรือใส่กุญแจ - ป้ายทางออกฉุกเฉินต้องมีไฟส่องสว่าง มองเห็นได้ชัดเจน				

ตัวอย่างการวัดขนาดประตูทางออกฉุกเฉิน

การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี CHECKLIST

ตัวอย่าง : การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี Checklist

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการ ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม
ในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2555

รายละเอียด	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
	มี	ไม่มี	ไม่ เกี่ยวข้อง	
1.5 เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ				
(1) ต้องติดตั้งในทุกพื้นที่ของอาคารสถานประกอบ กิจการ ระยะห่างกันไม่เกิน 20 เมตร				
(2) มีป้ายหรือสัญลักษณ์มองเห็นได้ชัดเจนและไม่มี สิ่งกีดขวาง				
(3) ต้องมีการตรวจสอบสภาพถังดับเพลิงอย่างน้อย 6 เดือนต่อหนึ่งครั้ง				

สภาพถังดับเพลิงไม่สึกกร่อน ข้อต่อแน่นหนา
สายฉีดไม่แตกหัก

การชั่งองอันตรายด้วยวิธี FAILURE MODE AND EFFECT ANALYSIS (FMEA)

การชั่งองอันตรายด้วยวิธี Failure Mode and Effect Analysis (FMEA)

- วิธีกรการชั่งองอันตรายที่ต้องทำกรวิเคราะห์โดยผู้ช้ำนำนองงานนั้น ๆ
- เป็นการวิเคราะห์หาความล้มเหลวองอุปกรณ์ หรือสิ่งใด ๆ
- วิเคราะห์หาสาเหตุและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากความล้มเหลวนั้น
- ความล้มเหลวหมายถึงการชำรุด เสียหาย หรือเบี่ยงเบนไปจากปกติหรือมาตรฐานที่กำหนด
- พิจารณามาตรการควบคุมป้องกันที่มีอยู่แล้ว และมาตรการที่ควรเพิ่มเติม

การชี้บ่งอันตรายด้วยวิธี FAILURE MODE AND EFFECT ANALYSIS (FMEA)

เงื่อนไขที่ทำให้ต้องใช้วิธีชี้บ่งอันตราย FMEA

อุปกรณ์ใดมี**คู่มือการติดตั้ง**
หรือการใช้ หรือการตรวจสอบ
ทดสอบ ทดสอบ บำรุงรักษา
ต้องใช้ FMEA
วิเคราะห์เพิ่มเติม
(กรณีไม่มีอันตรายเพิ่มเติม
แสดงว่าคู่มือที่มีอยู่
สมบูรณ์แล้ว)

อุปกรณ์ใดไม่มี**คู่มือการติด**
ตั้ง หรือการใช้ หรือการ
ตรวจสอบ ทดสอบ บำรุง
รักษา ทะเบียนคำถามอาจ
นำมา What If ส่งมาให้
FMEA วิเคราะห์

วิธีชี้บ่งอันตรายอื่นๆ ส่ง
มาให้ FMEA วิเคราะห์

การชั่งอันตรายด้วยวิธี FAILURE MODE AND EFFECT ANALYSIS (FMEA)

ตัวอย่าง : การชั่งอันตราย FMEA

พื้นที่/เครื่องจักร/กระบวนการ/ขั้นตอนงาน/กิจกรรม.....เครื่องเจียเหล็ก.....ส่วนงาน.....ชั้นรูป.....
 ตามแบบเอกสารหมายเลข.....วันที่วิเคราะห์.....8 ส.ค. 62.....ผู้วิเคราะห์.....ช่างชุชีพ.....

อุปกรณ์/ สิ่ง	ความ ล้มเหลว	สาเหตุความล้มเหลว	ผลที่จะเกิดขึ้น	มาตรการควบคุม ป้องกันที่มีอยู่	มาตรการที่ ควรทำเพิ่ม	การประเมินความเสี่ยง			
						โอกาส	ความ รุนแรง	ผลลัพธ์	ความ เสี่ยง
Lock Nut ของ ล้อหินเจีย	- Lock Nut หลุด	- ขาดการตรวจสอบก่อนใช้ งาน - Lock Nut หลุดเพราะ พนักงานเปลี่ยนล้อหินเจีย ประกอบไม่แน่น	ล้อกระเด็นใส่ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้บาดเจ็บ						
	- แตก	- Lock Nut เสื่อมสภาพ	ล้อกระเด็นใส่ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้บาดเจ็บ						

เอกสารอ้างอิง

- คณะทำงานจัดทำคู่มือการจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน. (2562). **คู่มือการจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน Occupational Safety and Health Risk Management Manual (พิมพ์ครั้งที่ 1) สสปท. 2-4-02-01-2562.** กรุงเทพฯ :บริษัท ชยากร พรินต์ติ้ง จำกัด
- โครงการส่งเสริมการจัดการความปลอดภัยและแผนฉุกเฉินในอุตสาหกรรมอาหาร ภายใต้โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร ปิงบประมาณ พ.ศ. 2557. (2557). **คู่มือการจัดทำรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับโรงงานที่มีการใช้สารอันตราย (Guidelines Manual for Risk Management Report for Plant that Hold Hazardous Substances).** สืบค้นจาก <http://reg3.diw.go.th/safety/wp-content/uploads/2015/01/hazardous.pdf>
- สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน). (2564). **คู่มือแบบตรวจสอบพร้อมคำอธิบาย (Checklist) มาตรการการป้องกันอัคคีภัยในสถานประกอบการ.**โครงการจัดทำแบบตรวจสอบพร้อมคำอธิบาย (Checklist) เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยในสถานประกอบการ. สืบค้นจาก <https://safetyhubs.com/2021/09/fire-protection-2552-update-2563/>

THANK YOU

(ถาม - ตอบ)

